پلەکانی خەڵکی باوەڕدار لە نوێژدا

[بە کوردی]

مراتب الناس في الصلاة

[باللغة الكوردية]

نوسینی : حاجی ئومێد چروستانی

المؤلف : حاج أوميد جروستاني

پێداچونەوەی: پشتیوان سابیر عەزیز

المراجعة: بشتيوان صابر عزيز

نوسینگەی (ڕەبوەی) هەرەوەزیی بۆ بانگەواز و وشیارکردنەوەی ڕەوەندەکان لە شاری ڕیاز

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2008 -1429

islamhouse.com

پلەکانی خەڵکی باوەڕدار لە نوێژدا

إبن القيم الجوزی (ڕەحمەتی خوای لێ بێت) لەبارەی پلەکانی خەڵکی باوەڕدار لەنوێژدا دەفەرموێت : خەڵکی لەم ڕووەوەدەکرێن بەپێنج کۆمەڵەوە:

کۆمەڵی یەکەم : ئەو جۆرەکەسانەن کەزوڵم و ستەم لەخۆیان دەکەن و کەمتەرخەمی دەکەن لەنوێژەکانیاندا، ئەویش بەوەی کەکەمو کوری دەکەن لەدەست نوێژەکانیان و لەکاتی دیاری کراوی خۆیدا بەئەنجامی ناگەیەنن و ڕوکنی نوێژەکانیان وەك خۆی جێ بەجێ ناکەن ، سنوورەکانی پێشێل دەکەن .

واتە: ئەم جۆرەکەسانەنوێژەکانیان زۆر بەلاوەگرنگ نیە، بەشێوەیەك نوێژ نەبوەتەخولیای سەریان و کارا نیەلەژیانیاندا ئەگەر جار جارەش ئەنجامی نەدەن گوێی پێ نادەن، وەهەروەها دەست نوێژەکانیان بەناتەواوی دەگرن یان خۆیان پاك ناکەنەوەلەهەموو جۆرەپیسایی و بێ نوێژیەك ، لەگەڵ ئەوەشدا زۆر جار لەدوایی کاتی دیاری کراوی خۆی بەلەشێکی تێکشکاوەوەهەڵدەستن بۆ کردنی نوێژەکانیان ئەویش بەشێوەیك ئەنجامی دەدەن زۆرێك لەڕوکنەکانی وەك ئەوەی لەسوننەتی پێغەمبەری خوادا (درودی خوای لەسەر بێت) دیاری کراوەبەئەنجامی ناگەیەنن، جا ئەم کۆمەڵە نوێژ کردن لەهیچ جۆرەخراپەیەکیان ناگەڕێنێتەوەچونکەنوێژێك خاوەنەکەی لەخراپەدەگێڕێتەوەکەبزانێت لەگەڵ پەروەردگاری خۆیدا موناجات دەکات و ئاگای لەووتەو گوفتاری ناو نوێژەکەی بێت کەچی تیادا دەڵێت .

کۆمەڵی دووەم : ئەوانەن کەپارێزگاری دەکەن لەکاتی دیاری کراو و سنووری نوێژەکانیان ، وەڕوکنەزاهرەکانی جێبەجێ دەکەن ودەست نوێژی بۆ هەڵدەگرن ، بەڵام هەوڵنادەن کەبەرەنگاری دەروونی خۆیان ببنەوەبۆ ئەوەی تووشی وەسوەسەو دڵەڕاوکێ نەبن لەنوێژەکانیاندا ،سەرەنجام لەو کەسانەن کەهەمیشەداڵغەلێدەدەن و هۆش و بیریان نامێنێت بەلای نوێژەکانیانەوە.

واتە ئەم جۆرەکەسانەخەمی ووتارو گوفتاری ناو نوێژەکانیان نیە، بەشێوەیەك تەنها بەجەستەیان لەناو نوێژدان ،ئەگینا بەخەیاڵ و هۆشیان لەشوێن وجێگای ترن، ڕاستەئەم کۆمەڵەبەزاهری لەکۆمەڵی یەکەم باشترن چونکەکەمتەرخەمی ناکەن لەخۆپاك ڕاگرتن و دەست نوێژ بەجوانی هەڵگرتن و ئەنجامدانی ڕوکنەکانی نوێژ وەك خۆی ، بەڵام ئەم کۆمەڵەش لەو خاڵەدا لەگەڵ کۆمەڵی یەکەم یەك دەگرنەوە

کەهەردولایان لەووتار گوفتاری ناو نوێژەکانیان بێ ئاگان بەشێوەیەك نازانن کەلەگەڵ خودای خۆیان ڕاوەستاون و گفتوگۆ و موناجاتی لەگەڵ دەکەن .

جا خوشك برای بەڕێز و خۆشەویستم زۆر ئاگاداری نوێژەکەت بە

هەوڵبدەشەیتانی نەفرین لێ کراو وەسوەسەت بۆ دروست نەکات و مادام تۆ خۆت ئامادەکردووەبەجوانترین شێوەو لەکاتی دیاری کراوی خۆیدا نوێژەکانت ئەنجام دەدەیت زۆریش لەخۆت بکەئەو چەند خولەکەی لەناو نوێژدایت خەیاڵ و فکرت نەچێت بەئەملاولادا و لەناو نوێژدا سەرقاڵی کڕین و فرۆشتن و کاری دونیای مەبەتاوەکو نوێژەکەت لەو نوێژانەبێت کەپەروەدگار لەبارەیانەوەدەفەرموێت : { إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ } (العنكبوت: من الآية 45) واتە : نوێژ کردن و ئەنجامدانی بەڕاست و دروستی مرۆڤ لەخراپەو خراپەکاری دەگێڕێتەوە.

کۆمەڵی سێهەم :   ئەم کۆمەڵەئەوانەن کەپاریزگاری لەسنورو ڕوکنەکانی نوێژدەکەن وبەرنگاری دەرونی خۆیان دبنەوەلەدژایەتی کردن لەگەڵ شەیتان وکردەوەکانی وەئەوان سەرقاڵن بەدژایەتی لەگەڵ شەیتان بۆ ئەوەی نوێژەکانیان لێ نەدزێ وەلەهەمان کاتدا ئەوانەنوێژدەکەن و وەبەرەنگاری شەیتانیش دەبنەوە.

واتە: ئەم کۆمەڵەهەمیشەشەیتان لەهەوڵدایەبۆ ئەوەی وەسوەسەیان بۆ

دروست بکات و لەواتاو مانای نوێژەکانیان لایان بدات و هۆش و بیریان نەمێنێت بەلای نوێژەکانیانەوەبۆ ئەوەی نوێژێکی بێ گیان و بێ ناوەڕۆك دەرچێت و کارگەریەکی ئەوتۆی نەبێت لەژیانی ڕۆژانەیاندا ، بەڵام چونکەئەم کەسانەخۆشەویستی دونیا وای لێ نەکردون کەنوێژەکانیان لێ تێك بدات ، شەیتانیش ناتوانێت لەخشتەیان بەرێت و تووشی وەسەسەیان بکات و نوێژەکانیان لێ بدزێت ، ئەم کۆمەڵەدوو ئەرکی گەورەئەنجام دەدەن لەلایەك زۆر ئاگاداری نوێژەکانیانن هۆشیان بەلای ماناکەیانەوەیەدەزانن کەلەگەڵ خوای گەورەو باڵادەست دا وتوو وێژ و موناجات دەکەن ، لەلایەکی تریشەوەبەرەنگاری شەیتان بوونەتەوەنەوەك نوێژەکانیان لێ بدزێت و خەیاڵ و بیر و فکریان بەرێت بەلایەکی تردا .

جا دەبێت مرۆڤی موسڵمان و خاوەن هۆش لایەنی کەم هەوڵ بدات لەم

کۆمەڵەیەبێت ، و ڕازی نەبێت لەکۆمەڵی یەکەم و دووەم بێت چونکەئەو دوو کۆمەڵەنوێژەکانیان هیچ کاریگەریەکی نی یە لەژیانی ڕۆژانەیاندا و نایانگەڕێنێتەوەلەخراپەو خراپەکاری .

کۆمەڵی چوارەم : ئەو کەسانەن کاتێك هەڵدەستن بۆ نوێژەکانیان بەتەواوی ماف و سنوورەکانی دەپارێزن و ، دڵەکانیان پڕ دەبێت لەخۆشەویستی خودا و خۆشەویستی نوێژەکانیان تاوەکو هیچ شتێکیان لەنوێژەکانیان لەکیس نەچێت، نەك هەر ئەوەندەبگرەهەموو فکرو هۆشیان لای ئەوەیەکەبەجوانترین شێوەو بەئەو پەڕی تەواوی

و کامڵی یەوەنوێژەکانیان ئەنجام بدەن بۆ خوای گەورە، ئەم باوەڕدارانەدڵ و دەرونیان هێندەپابەندەبەنوێژەکانیانەوەلەئاستێکدان بەندایەتی پەروەردگاری باڵادەستیان لەنوێژەکانیاندا لەسەروو هەموو شتێکەبەلایانەوە.

گومانی تێدا نیە ئەم جۆرەباوەڕدارانەلەکۆمەڵی سێهەم باشترن لای خوای گەورەچونکەباوەڕیان لەئاستێکدایەکەشەیتان ناتوانێت زەفەریان پێ بەرێت و وەسوەسەیان بۆ دروست بکات ، چونکەخۆشەویستی خوای باڵادەستیان لەهەموو شتێك بەلاوەگرنگترەو نایگۆڕنەوەبەهیچ شتێك و ساتێك خودا پەرستی و بەندایەتی پەروەردگاریان نادەن بەهەموو دونیا .

کۆمەڵی پێنجەم : ئەم کەسانەئەوانەن کاتێك بانگ دەدا و هەڵدەستن بۆ نوێژ کردن بەڕاستی دەزانن کەبۆچی هەڵدەسن، دەزانن کەخودای گەورەبانگیان دەکات بۆ بەندایەتی و پەرستنی خۆی لەبەر ئەوەبەهەموو شێوەیەك خۆیان ئامادەدەکەن بۆ موناجات کردن لەگەڵ خوادا، نەك هەر ئەوەندە بەڵکو کاتێك نوێژەکانیان ئەنجام دەدەن دڵیان دەخەنە بەردەستەکانی خوای گەورەو بەدڵیان تەماشای پەروەردگاریان دەکەن ، و بەهەموو شێوەیەك چاودێری دڵەکانیان دەکەن ، لەگەڵ ئەوپەڕی خۆشەویستیان بۆ پەروەردگاری باڵادەستیان ، بەشێوەیەك بەندایەتی ونوێژەکانیان ئەنجام دەدەن وەك ئەوەی پەروەردگاریان ببینن ، خۆ بێگومان ئەگەر ئەوان ئەو نەبینن پەروەردگار بێگومان ئەوان دەبینێت، هەر ئەم هێزی ئیمان خۆشەویستی یەبۆ پەروەردگار وادەکات وەسوەسەو هەنگاوەکانی شەیتان خۆیان ناگرن و هەڵدێن ، بەجۆرێك نوێژ و خۆشەویستیان بۆ خوای گەورەبەلایانەوەلەهەموو شتێك گرنگترەو نایگۆڕنەوەبەموڵکی نێوان ئاسمان و زەوی ، چونکەئەم ئیماندارانەنوێژ و خوا پەرستیەکەیان سەرقاڵی کردوون و ڕووناکی دیدەو چاوەکانیان لەنوێژدا دەبیننەوە.

ئەم پلەیەش لەئیمان و بەندایەتی، ئیمانی پێغەمبەران و ڕاستگۆیان و بەندەساڵحەکانی خوای گەورەیە، هەموو کەس بەئاسانی ناتوانێت بگات پێ ێ جگەبەهەوڵ و تێکۆشان و لێبڕانێکی زۆر نەبێت .

إبن القیم الجوزي (ڕەحمەتی خوای لێ بێت) لەکۆتایدا دەڵێت : کۆمەڵی یەکەم خوای گەورەسزایان دەدات ، کۆمەڵی دووەم پەروەردگار موحاسبەیان دەکات لەسەر کەم و کوورتیان ، کۆمەڵی سێهەم پەروەردگار لێیان خۆش دەبێت، و کۆمەڵی چوارەمیش پاداشتیان بەچاکەدەداتەوەو کۆمەڵی پێنجەمیش لەکەسەنزیکەکان دەبن لەپەروەردگاریانەوەچونکەئەو کەسانەبەشیان لەبەشی ئەو کەسانەدایەکەڕووناکی دیدەو چاوەکانیان لەنوێژەکانیاندا بینیوەتەوە، هەرکەسیش سیفاتی ئاوا بێت دیدەو چاوەکانی ڕووناك دەبنەوەبەبینینی پەروەردگاریان لەپاشەڕۆژدا ، هەرکەسەش خۆشەویستی خودای وای لێ بکات بێگومان هەموو کەسیش بەبینینی ئەو دڵ خۆش و خۆشنوود دەبن ، وەخودا پەنا بدات هەرکەس بەخۆشەویستی خودا نوێژەکانی

دیدەو چاو ڕووناك نەبێت ، ئەوا دەروون و نەفسی پابەندەبەخۆشەویستی لەڕادەبەردی دونیاوەو خەسارۆمەندی بەشیەتی .

پێغەمبەری ئازیزیشمان لەفەرموودەیەکیدا دەفەرموێت : ((إن منكم من يصلي الصلاة فلا تُكتب له من صلاته إلا ثلثها أو ربعها أو خمسها أو سدسها حتى ذكر عُشرها)) .ئەم فەرموودەیەئەبو داود و نەسائی و ئیبن حبان ڕیوایەتیان کردوەلەفەرموودەیەکەوەکەعەماری کوری یاسر لەپێغەمبەرەوەگێراویەتیەوە.

واتە: هەندێك لەئێوەکەنوێژ دەکەن هیچ لەپاداشتی ئەو نوێژەی بۆ نانوسرێت جگەلەسێ یەکی نوێژەکەی نەبێت ، وەهەندێکی تر تەنها چوار یەکی خێری بۆ دەنوسرێت، هەندێکی ترتان پێنج یەك و هەندێکی ترتان شەش یەك ، تا ئەوەندەپێغەمبەر (درودی خوای لەسەر بێت) لەسەر باس کرد تا گەشتەدەیەکی خێری نوێژەکە، واتەلەدەبەشی پاداشت و خێر و چاکەی ئەو نوێژەئەو کەسنانەلەبەر بێ ئاگایی و غافڵ بوونیان لەنوێژەکانیان تەنها یەك بەش لەچاکەو پادشتیان بۆ دەنوسرێت .

لەکۆتایدا داواکارین لەخوای گەورە بمان گێڕێت لەکۆمەڵی پێنجەم و یارمەتیمان بدات کەبتوانین بەرەنگاری وەسوەسەو هەنگاوەکانی شەیتانی نەفرین لێکراو ببینەوەلەنوێژەکانمان و سەرجەم ژیانی ڕۆژانەماندا (آمين يارب العالمين) .

وصلى الله وسلم على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين

والسلام عليكم و رحمة الله وبركاته .